

Uredništvo
in upravišstvo:
Kolodvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopenjska peti-
vasta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja

za Ljubljano
v upravišstvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatelj
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 16.

V Ljubljani v sredo, 21. januarija 1885.

Tečaj II.

**Odlok vis. c. kr. dež. vlade z dné 15. januarija t. l., št. 12038, v za-
devi ukrepov kranjske hranilnice
zaradi ustanovitve nemške ljudske
šole v Ljubljani in naprave stano-
vanj za delavce.**

Reševaje vlogo čestitega društva kranjske hranilnice z dné 30. maja 1884, št. 4343, s kojo sta se v zmislu hranilničnega regula-tiva z dné 2. septembra 1844 predložila od tega društva pri glavnem zborovanju dné 29. maja 1884 storjena sklepa, tikajoča se 1.) ustanovitve in vzdrževanja štirirazredne ljudske šole za dečke v Ljubljani z nemškim učnim jezikom; 2.) zagotovitve svote 50 000 goldinarjev iz rezervnega fonda hranilničnega društva za napravo cenih in zdravih stano-vanj za delavce, vzvidelo se je c. kr. deželni vladi, teh sklepov ne odobriti, in sicer iz raz-logov, kakor sledé.

Kar se tiče prvega navedenih sklepov, opomni se pred vsem, da se je gledé na to, da je c. kr. kranjski deželni šolski svet na predlog ljubljanskega mestnega zbora z raz-pisom z dné 9. junija 1883, št. 447, vpeljavo slovenščine kot učni jezik na javnih ljudskih šolah v Ljubljani — vendar z določbo, da se ima ob enem za pouk otrok nemške narod-nosti v njih maternem jeziku, bodi-si v po-sebni nemški šoli, bodi-si v nemških paralel-kah, po potrebi skrbeti — dovolil, in da je razen tega v seji z dné 10. januarija 1884 ukrenil, da se ima na mestnih slovenskih ljud-skih šolah s poukom nemškega jezika kot obligatnim predmetom še le v tretjem raz-redu pričeti, na jedni strani videlo 114 me-ščanom ljubljanskim potrebno, obrniti se do deželnega šolskega sveta s peticijo z dné 12. februarja 1884, da naj mestni občini za-ukaže ustanovitev ljudske šole z nemškim uč-nim jezikom z začetkom prihodnjega šolskega leta, a da je na drugi strani kranjska hranil-nica v glavnem zborovanju dné 29. maja 1884

sklenila ustanoviti ter vzdrževati v Ljubljani štirirazredno privatno ljudsko šolo za dečke z nemškim učnim jezikom, ki naj bi even-tuelno nadomestovala jednako občinsko šolo.

Mimogredé se dalje opomni, da je gosp. naučni minister z visokim razpisom z dné 2. marca 1884, št. 238, naročil, da se ima ob enem z ustanovitvijo mestnih ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom napraviti naj-manj po jedna nemška ljudska šola za dečke in deklice, in da je razen tega gosp. naučni minister z razpisom z dné 12. junija 1884, št. 4452, izjavil, da se, ako se napravijo nem-ske privatne ljudske šole, mestna občina ljub-ljanska s tem nikakor ne znebi dolžnosti, za nemški šolski pouk v zmislu prejšnjega raz-pisa z dné 2. marca 1884 skrbeti.

Dolžnost mestne občine, ustanovljati isto-tako za slovenske otroke slovenske ljudske šole, kot za nemške otroke nemške ljudske šole, utemeljena je v § 3. nove deželne po-stave za Kranjsko z dné 28. decembra 1884, št. 1 (kakor prej v členu VII. deželne postave z dné 19. decembra 1874, št. 37), in v členu 19 temeljnih postav z dné 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, o splošnih pravicah držav-ljanov.

To svojo dolžnost je mestni zastop ljub-ljanski v seji dné 20. junija 1884 tudi pri-poznal, ker je izrečno izjavil, da je vedno pripravljen — ustanoviti nemško ljudsko šolo, akoravno le pod pogojem, da se nje postavna potreba dokaže. Iz ravno te dolžnosti mest-nega zastopa, ustanoviti za nemške otroke nemške šole, pa sledi tudi njegova pravica, da to sam stori, tedaj tudi pravica, zavr-niti ponudbo vsacega, ki bi hotel to dolžnost na-mesto njega spolniti.

To je mestni zastop tudi storil, ko je v isti seji zoper ukrep kranjske hranilnice, vsled kojega bi se imela v Ljubljani iz hra-nilničnega fonda ustanoviti privatna ljudska šola z nemškim učnim jezikom, enoglasno protestiral, in sicer med drugim uvaževaje, da se narodni zastop glavnega mesta ljub-ljanskega v postavi utemeljenim zahtevam

svojih nemških someščanov nikdar zoper-stavljati ni.

Sicer je ljubljanski mestni zbor navzlic tej izjavi v seji dné 2. decembra 1884 sklenil resolucijo, v katerej izreka, da ne bode za sedaj ne ustanovil samostojne mestne ljudske šole z nemškim učnim jezikom, ne napravil nemških paralel na uže obstoječih mestnih ljudskih šolah, vendar to le iz tega vzroka, ker je bil prepričan, da povprečno število nemških otrok, ki so v zadnjih petih letih obiskavali mestne ljudske šole, določeno ni in da se zaradi tega potreba nemške ljudske šole ne more kot dokazano smatrati, a dolžnosti občine, ustanoviti tako šolo, ako bi treba bilo, občinski zastop tudi pri tej priložnosti ni ugovarjal.

Pri teh okoliščinah vzvidelo se je dežel-nemu svetu kranjskemu, ker je potrebo nemške ljudske šole v Ljubljani uže gledé na to, da se je pri zadnji ljudski štetvi v Ljubljani vpisalo 5658 prebivalcev z nemškim občevalnim jezikom, za dokazano smatral, z razpisom z dné 14. decembra 1884, št. 2630, spoznati: Mestna občina ljubljanska ima do pričetka šolskega leta 1885/86 po eno mestno javno ljudsko šolo za dečke in deklice z nemškim učnim jezikom ustanoviti, koje šole se imajo v zmislu § 11 drž. post. z dné 2. maja 1883, št. 53, razširjevati.

Praša se sedaj, je li razen tega, da usta-novi občina potrebne ljudske šole z nemškim učnim jezikom tudi še potrebna ustanovitev štirirazredne nemške privatne šole za dečke v ravno tem mestu po društvu kranjske hra-nilnice, in sicer ne samo z ozirom na potrebe mesta Ljubljane, temveč tudi z ozirom na potrebe dežele sploh.

Na Kranjskem živi, odračunši 5658 nemških prebivalcev mesta Ljubljane, po zadnji ljudski štetvi še 23 734 prebivalcev z nemškim obče-valnim jezikom, od kojih pripadajo do malega vsi občinam kočevskega okraja in nemški ob-čini Bela Peč na Gorenjskem. V vseh teh ob-činah pa uže obstojé ljudske šole z nemškim učnim jezikom. Razen tega pa obstoji na

Listek.

Spomini na Črno Goro.

(Dalje.)

Notranji samostan priklada se po polnem zunajnosti njegovi. Primerno visoke in pro-storne sobe z le skromno opravo so stano-vališče vladikino. V kuhinjskem prostoru mo-nastirjevem stanoval je in umrl od ljudstva za svetnika proglašen Petar I. jeden najpo-božnejših in pravičnejših vladarjev črnogor-skih. Z Francozi in Turki bojeval je vladika precej hude boje, vsled tega se ga Črnogorci kot branitelja črnogorske samostalnosti kaj radi in pogosto spominajo. Doma vladal je strogo in pravično, pošteno in vztrajno. Na-rodu vdan in ves zavzet za samostalnost črno-gorsko živi še danes v srcu ljudstva, ki prisega pri njegovem imenu: „Tako mi svedoča Petar,“ ali: „Pomaga sveti Petar!“ Te besede so naj-svetejše, in še danes romajo Črnogorci po go-stoma k njegovemu grobu, izkazovat mu svoje spoštovanje. Vladika Petar izvolil si je na-

slednika sam. Bil je njegov netjak Rade To-mov Petrovič, poznejši vladika Petar II., ali kakor ga zove srbsko slovstvo „Vladika Nje-guš“. Sloveči srbski pesnik Sima Milutinovič, navdušeni opevatelj srbske vojske za samo-stalnost, bil je učitelj mlademu Radeju. Le ta je vnel in vzplamtil poetiški duh Radejev. Rade pokazal se je brzo nadarjenega pesnika in učenec prekosil je kmalu svojega učitelja. Da si tudi Milutinovičeva „Srbjanka“ nima para, ter je proizvod od Boga poslanega pes-nika, vendar ga je prekosil Petrov „Gorski vjenac“ uže zaradi bogatejših misli in novej-šega jezika. Celó lepó opisuje Ljubomir Ne-nadovič v svojih pismih: „O Črnogorcih“ živ-ljenje teh dveh mož in razmere med učencem in učiteljem. Le ta spis je ob enem nepre-cenljiv donese k srbski slovstveni zgodovini, ki prištevava Milutinoviča in Njeguša najveljav-nejšim srbskim klasikom. Toda o tem v jednom naslednjih oddelkov.

Tu v samostanski kuhinji umrl je 18.ega oktobra 1830 stari vladika Petar Sveti, obdan od dostojanstvenikov črnogorskih. Opo-minjal jih je malo poprej, sovražnikom nikakor

ne verjeti. Blagoslavljač še poslednjič in priporočajoč mladega Radeja vsem vojvodam izdihnil je Petar I. svojo dušo. Njegove po-slednje besede so bile: „Bodite jedini in močni boste!“

Dné 19. oktobra 1851. leta, torej čez 21 let, isti dan umrl je na istem kraju Rade Tomov, vladika Petar II., obžalovan od vsega srbskega naroda, ki je zgubil z njim jednega najveljavnejših in glasovitejših pesnikov.

Naslednik Petra II., pogumni in z refor-matoričnim duhom navdihnjeni Danilo I., ločil je, kakor znano, posvetno čast od duhovske. Pridel si je posveten kneževsk naslov ter vredil nasledovanje po pravu prvorodenstva. A samostan ni bila dostojna stolica za po-svetnega kneza, zato je prepustil samostan nadbiskupu, ki ga je imenoval sam ter sozidal zase novo stolico, ki jo ljudstvo v obče zove „Biljardo“, ker se je postavil v jedno pritlič-nih soban prvi in v Cetinjah takrat jedini biljard. Biljarda ali stara stolica je jedno nad-stopje visoko, zelo prostorno poslopje, obdano s ozidjem, na katerem stojé na štirih voglih majhni stolpi.

Kranjskem naprava, da se na vseh štiri- in večrazrednih ljudskih šolah, dalje na 6 trirazrednicah in 2 dvorazrednicah s slovenskim učnim jezikom nemški jezik obligatno, na 5 trirazrednih in 17 dvorazrednih javnih slovenskih ljudskih šolah pa kot neobligaten predmet poučuje; slednje se pa ima vsled oblastnijske naredbe zgoditi tudi na vseh drugih, ne natančneje določenih dvo- in trirazrednicah slovenskih občin s slovenskim učnim jezikom, kakor hitro se za pouk v nemškem jeziku vsaj 10 učencev oglasi. Ker je potem takem tudi v vseh slovenskih občinah z dvo- in trirazrednimi ljudskimi šolami, ne samo nemškim otrokom, ki morda ondi stanujejo, ampak tudi slovenskim priložnost dana, udeležiti se pouka v nemškem jeziku, moralo bi se pač še dokazati, da je v deželi še nemških ali slovenskih šolskih otrok, kojih starišem bi se videlo potrebno, da oni obiskujejo šolo z izključljivo nemškim učnim jezikom, in da bi jih vsled tega hoteli in mogli pošiljati v Ljubljano.

Pa če se tudi vzame, da se posamezni taki otroci nahajajo, je tem na voljo dano, obiskavati mestno nemško ljudsko šolo, ki se ima ustanoviti, ker mestna občina vsled določil §§ 9, 10, 11 in 18 kranjske deželne postave z dné 29. aprila 1873, št. 21, ne sme zunanjam, a v Ljubljani bivajočim šolskim otrokom za- braniti vsprejema v svoje šole, kar se dosedaj, kolikor znano, tudi nikoli zgodilo ni.

Pri taci okoliščinah ne bi bilo nemogoče, da bi ostala od hranilnice v Ljubljani ustanovljena šola brez učencev.

Potreba ustanovitve te šole tedaj ni dokazana. Če pa se kaka naprava ne more kot potrebna zaznamovati, se končno tudi o nje dobrodelnosti ali občni koristi ne more govoriti in je poraba rezervnega fonda hranilnice za njo po določitih § 12 gori navedenega hranilničnega regulativa in § 20 pravil kranjske hranilnice nedopustljiva.

Razen tega pa ni gotovo, da ostanejo denarne razmere hranilnice vedno takó ugodne, kakor so sedaj, da bi njen rezervni fond, ki je v zmislu hranilničnega regulativa, kakor tudi društvenih pravil, pred vsem odločen tirjatvam ulagateljev kolikor mogoče osiguriti, zgube zavoda, ako se prigodé, nadomestiti, eventualno troške upravnitva pokriti ter dotične penzije in milodare dopolnjevati — če bi tudi mogoče bilo, štirirazredno deško šolo, o koji se govori, primerno spraviti v poslopje, kojega je hranilnica leta 1869 učnim zavodom, in sicer pred vsem gorenji realki v Ljubljani, namenila — trajno zadostoval za troške v letnem znesku 5000 gld., kojega bi zahtevalo, kakor priznано, vzdrževanje omenjene deške šole, ne gledé na izdatke za učna sredstva, za pokojnine in oskrbnine dotičnih učiteljev, oziroma njih rod- bin i. t. d., ki se v preudarek niti jemale niso, ne da bi nastala pri tem kaka nevarnost ali

škoda za ulagatelje — vsled česar se tedaj tudi obstanek šole ne more za osigurnega smatrati.

Konečno se ne sme prezreti, da se društvo hranilnice v zmislu v hranilničnem regulativu in v društvenih pravilih izrečenih določil, kakor tudi vsled notranje naprave hranilnice sploh zamore s samostojnim upravitelstvom učnega zavoda ravno tako malo pečati, kakor z vod- stvom drugih enakih zavodov, obrtnijskih naprav i. t. d. Tega nazora je, kakor se vidi, tudi društvo kranjske hranilnice samo, ker je svoj sklep, s kojim je za napravo cenih in zdravih stanovanj za delavce odločilo 50 000 gld. društvu, ki naj bi se v to svrhu še le usta- novilo, utemeljevalo s tem, da se ne more ne društvo hranilnice, ne njega direkcija pečati z zidanjem in administracijo taci delavskih hiš.

Prosto je tedaj hranilničnemu društvu tudi gledé na nameravano ustanovitev nemške šole v Ljubljani, mestni občini, ki ima sedaj sama napraviti potrebno nemško šolo in koja ima, kakor društvo sama priznava, pri ljud- skih šolah veliko izdatkov, da laglje prenaša dotične troške, pripomoči s primerno podporo po močeh rezervnega fonda hranilnice, s čemer bi se namera društva, ustanoviti nemško šolo, le pospešila.

Kar se tiče družega, deželni vladi v odobrenje predloženega ukrepa hranilničnega društva, tikajočega se odločene svote 50 000 goldinarjev za napravo stanovanj za delavce, ne more deželna vlada, dasi dobrodelnost namerozanega podjetja pripozná, za sedaj tudi temu sklepu pritrditi, ker društvo, kojemu je svota 50 000 gld. za omenjeni smoter odločena, še ne obstoji in tudi dotična pravila deželni vladi dosedaj še niso bila predložena in sploh tudi garancije za to ni, da se bode odločena svota v to tudi res izročila.

Zoper ta odlok prosta je čestitemu hra- nilničnemu društvu pritožba na visoko c. kr. ministerstvo za notranje zadeve v štirih ted- nih od dneva vročitve počenši.

To se daje ob enem tudi občinskemu zastopu glavnega mesta Ljubljane in dežel- nemu šolskemu svétu v vednost.

Ljubljana, 15. januarja 1885.

C. kr. deželni predsednik:
baron Winkler.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Državni zbor sešel se je zopet; včeraj dopoldné ob 1/2 12. uri pričela se je prva seja. Zbornici predložila je vlada mnogo pred- log, velevažnih predlog. Med temi je zakon proti anarhistom in ko zadobi moč ta zakon, odpravilo se bode izimno stanje za Dunaj in okolico; dalnja predloga je zakon o

kneginje Darinke, vojvode Mirka, očeta kneza Nikole in mnogo drugih. Komaj je treba ome- niti, da priča tudi vse drugo v kneževi pala- či o njegovem dobrem okusu.

Knez Nikola, ki strada na bojnem polji s svojimi vojaki vred, ni skop nikakor, kadar se je mu treba pokazati kneza. Obed knežev je izborna fin. Kuha se pri njem po fran- cosko, vender pak ljubi knez tudi domače narodne jedi, ki mu ne gredo dosti manj v slast, kakor najfinejše francoske. Bordó in šampanjca ne manjka nikoli na mizi, vender zavzema domači Crmničar vselej prvo in naj- častnejše mesto.

Kar se tiče življenja kneževskega para, ostrmel bo pač vsakdo, ko bo čul, da jima ni nikoli dolg čas. In vender niso Cetinje Dunaj ali Pariz in tudi kneževska palača v Cetinjah bi se ne mogla primerjati s cesarskimi pala- čami po Evropi. To je ravno dobro znamenje. Kneginja si da vedno z otroci opraviti. Pri vsprjemih in galadinjih izgledna salonska dama je sicer čez dan ravno tako izgledno skrbna mati. Hišo vodi deloma kneginja sama, deloma pa kneževa mati, gospa Stane. Knez vsprejema po končanem zajutru poročila svo-

uvrstitvi dunajskih predmestij v mestno skupino in nova pogodba s severno želez- nico. Postavni načrt proti anarhistom deli se v dva dela: Jeden postavni načrt omejuje svobodo združevanj, zborovanj in svobodo tiska, drugi pa je namerjen proti zlorabi stre- liva. Izmed drugih predlog je važen prena- rejeni ribiški zakon in zakon o disciplinarnem postopanju proti beležnikom.

Minoli ponedeljek govoril je baron Ro- bert Walterskirchen na Dunaji pred 400 poslušalci daljši govor o političnih, narodnih in socijalnih strankah v Avstriji. Govornik je dejal, da današnji liberalizem ni niti senca od prejšnjega. Njegova volilna pravica je na- pačna, njegovo časopistvo je popačeno. V na- rodnostnih zadevah naj Nemec ostane Nemec, Slovan pa Slovan. Govornik želi gospodar- stven program, kateri naj bi obsežal one točke, katere so vsem omikancem, ne gledé na narodnost, vkupne.

Tuje dežele.

V berlinski poslaniški zbornici vršilo se je v ponedeljek prvo čitanje državnega proračuna. Finančni minister je dejal, da je proračun za 1883/84 leto gojena pričakovanja za tri milijone presegel. Vкупni prebitok, ka- teri dohaja od uprave državnih železnic, znaša dvajset milijonov, kateri se bodo uporabili za to, da se pokrijejo železniški dolgovi. Za pri- hodnje leto je pričakovati v proračunu pre- bitka okolo deset milijonov.

Socijaldemokratska frakcija nemškega državnega zbora izrekla se je v slednji svoji seji proti naselbinski politiki kneza Bismarcka. Glasovala bode torej proti dovo- litvi kake svote, katera naj bi se uporabila za naselbinsko politiko. Glasovala pa bode ta frakcija za dovolitev 150 000 mark, katere so določene za znanstveno preiskavanje Afrike. Na dalje se je sklenilo, naj se vprašanje o subvenciji parobrodov po polnem ločeno raz- pravlja od naselbinskega vprašanja. Večina članov je za to, da se dovoli subvencija.

Iz Stockholma se poroča, da se je v prestolnem govoru, katerega je čital kralj pri otvorenju državnega zbora, naznanjalo, da se predložijo postavni načrti o ustanovitvi no- vega državnega oddelka za trgovino, obrtnijo in poljedelstvo ter o razširjenji dolžnosti, udeleževati se vojaških vaj ter o definitivni uravnavi učiteljskih plač. Nov davek ali po- višanje davka se ne bode zahtevalo.

V italijanski zbornici prav počasi na- preduje obravnavanje o železniških pogodbah. Opozicija je preslaba, da bi mogla vreči ka- binet, a poslužuje se vseh sredstev, da bi vzprejem predlogov zavlekla. Ministerstvo ima zelo težaven položaj. Z veliko nestrpnostjo se pričakuje prihodnja sabota, ko bode Depretis odgovoril na interpelacije o naselbinski po- litiki. Italijani pa imajo tudi čudne želje!

V tem poslopju se nahajajo sedaj pisarne skoro vseh višjih uradov, posvetovalna dvo- rana najvišjega sodišča, pisarna sodnijskega predsednika in pisarne raznih ministrov. Oprava vseh teh pisaren je sicer zelo skromna, vender pak so sobe prostorne in svitle. V tem istem poslopju nahajajo se tudi šole in državna tiskarna, v katerem se tiska vladno glasilo „Glas Crnogorca“. V postranski ulici, ki drži k samostanu, dviga se na levi nova kneževa palača in nji nasproti hiša senato- vega predsednika Boža Petrovića.

Kneževa stolica je jedno nadstropje vi- soko poslopje z balkonom. V pritličji nahaja se adjutantura, biljardna soba in sobe za posle in sluge. V zgornjem nadstropji sta- nuje kneževa družina. Sobe so prostorne. Oprava je v vsacem oziru popolna. Na stenah visé podobe raznih evropskih vladarjev, zlasti mnogo podob ruske carske rodovine. Manjše in večje oljnate slike in bakrorezi pričajo o umetniškem razumu kneževem. Med podobami v kneževi zaslisevalnici (sobi za avdijence) bodejo zlasti v oči nekteri zelo dobro izde- lani portreti, med drugimi portret vladike Petra II., kneza Danila in njegove soproge,

jih tajnikov in ministrov ter rešuje prošnje in druga pisma. Proti najstari uri sprejema v avdijenci, v katerem času more lahko vsakdo do njega. Svoje vojvode, serdare in kapitane sprejema navadno v biljardni ali v svoji de- lavni sobi, med tem ko se vrše slovesne avdijence po vsih navadnih običajih.

Knez obeduje navadno o poludne. Po- poludne se shajajo v biljardni sobi, Simo Po- pović, knezu najljubši, ne sme manjkati pri nobenem razgovoru. Kadar se naveliča knez s svojimi vojvodami pogovorov o državnih za- devah in politiki, prične navadno pogovor o vedi in poeziji, kogar se udeležé le Simo Po- pović ali kdo mlajših adjutantov, med tem ko drugi vojvode le pridno molče.

O petih se pelje kneginja z otroci na sprehod. Poprej knez ni imel vóz, toda sedaj, odkar je dodelana cesta iz Bajic in drži vozna cesta na jedno stran iz Krstaca v Cetinje, na drugo stran od tod v Rjeko in Danilov grad, ima knez nekoliko ekvipaž, mej njimi tudi ono, ki mu jo je podaril naš cesar Fran Josip povodom njegovega prihoda na Dunaj 1. 1879. Navadno jezdi knez zraven voza. Sicer pak jezdi navadno tudi sam, in sicer o grdem in

List „Bersagliere“ zahteva v nekem članku, naj italijanske čete zasedejo Massanaho in Zeilo. Da takim zahtevam Mancini in Depretis ugoditi ne moreta, je jasno, a opozicijski listi stavijo navlaš tak zahtevanja, katera se izpolniti ne morejo, da morejo potem metati ljudstvu pesek v oči ter mu kazati na slabost ministerstva.

Francoski budget za 1885 ni še po polnem prestal posvetovanje v senatu, a uže je ministerski svet sklenil, da se koncem tega ali začetkom onega meseca predloži poslanski zbornici budget za 1886. l. Finančni minister Tirard je izjavil pri tej priliki, da se bode potrebščina tudi v bodočem letu lahko pokrila brez novih davkov.

Iz Londona se poroča, da je po vsej deželi zdaj mnogo delavcev brez posla, mraz je hud, nikjer nič zaslužka, zaradi tega je nastalo med delavci neko nevarno gibanje, in v marsikaterih krajih pojavilo se je uže v izgrelih, osebno v večjih provincijalnih mestih. V Birminghamu zbralo se je v petek več tisoč brezposelskih, lačnih delavcev, kateri so se posvetovali, kako bi bilo možno, temu žalostnemu stanu konec storiti. Potem so šli vsi proti mestni hiši, da vprašajo župana za svet. Med potom pa so poskusili ulomiti v nekatere pekarije ter poiskati lačnemu želodcu hrane, a policiji se je posrečilo, zabraniti ulom. Ko so došli pre mestno hišo, podala se je deputacija k županu ter ga prosila nujne pomoči. Obljubil je, da jim hoče pomagati, skušal bode ustanoviti pomožni zaklad. To jih je potolažilo in odšli so veseli. V saboto so se demonstracije ponavljale. Več tisoč oseb hodilo je po ulicah in kričali so: „Dela hočemo!“ — Take demonstracije nameravajo prirediti tudi londonski delavci.

Kitajsko ladijevje dobilo je, kakor poroča „Standard“ iz Shanghaja, povelje, da v ponedeljek ali torek odpluje v Formozo na pomoč pred Ke-Lungom stoječim cesarskim četam. Temu ladijevju, katero ima napasti eskadro admirala Courbete, zapoveduje admiral Sebelin, bivši korvetni kapitan nemške mornarice; to ladijevje je sestavljeno iz dvanajstih ladij. Nemški admiral vender ni v svojem poveljništvu po polnem nezavisen, kajti vrhovno poveljništvo ima mandarin Woh. Vsaka kitajska ladija ima nemškega poveljnika, nemškega mašinista in 24 nemških mornarjev na krovu; tako namreč pripovedujejo v Pekingi izhajajoči angleško-kitajski listi. Če je ta vest istinita, da se toliko Nemcev bori proti Francozom, proti evropski državi v službi barbarskega naroda, pričakovati je pač resnih posledic tudi za Evropo; če se mornarici v istini spoprimita in bila francoska tepena, gotovo bode to razrušilo evropski mir; ponosna Francija ne bode mogla trpeti, da bi se nemški vojaki v sovražnih vrstah borili proti njej. Položaj je torej zelo resen.

lepem vremenu. Da, o deževnem vremenu celó rajše in dostikrat se prigodi, da se povrne domov do kože premočen. Knez ljubi dobre konje. V taboru v Bruku hvalili so kneza v obče kot dobrega jezdec.

Dostikrat potuje knez s svojimi ministri po deželi. O mirnih časih vrše se tudi veliki manévri, največkrat na Lovčenu, ki je za to najpripravljeni prostor. Kterikrat obišče knez Nikšić, kjer ima švicarsko pristavo; drugikrat Bar ali Podgorico. A največkrat obišče Črnojeviško Reko, ki je vsled svoje lege odločno najbližji in najlepši kraj za izlete. Časi sprejema kneza tudi mladi prestolonaslednik Danilo, čvrst in zelo bister fant, in povsod ga hvalijo kot dobrega strelca.

Tri najstarejše hčere knežev: Zorka, Stana in Milica, izgojujejo se v necem carskem zavodu v Petrogradu; za to so le malokdaj doma. Mlajša hčer, Marijo, lepo in jako simpatično dekle, vzgoja mati sama doma.

Višji dostojanstveniki ravnaajo se večidel po knezu. Božo Petrović in Mašo Vrbica uredila sta se vsak po svoji veljavi. Ministri so dopoldne v svojih pisarnah, popoldne doma, ali pri knezu. Tu pa tam prepotuje kateri

„Times“ razpravljale so te dni protipredloge francoske gledé uravnave **egiptovskih** financ ter jih pobijale iz tega razloga, ker se je Italija v tem slučaju izključila, torej se ne more govoriti o skupnem jamčenju. — Odgovor Rusije na angleške predloge se nekoliko razlikuje od drugih; petrogradski kabinet je namreč mnenja, da bi bila koristna mednarodna komisija, katera bi imela nalogo, preiskati v Egiptu denarstvene pripomočke; gotovega predloga o tej zadevi pa ne stavi, in to najbrže zaradi tega, ker se je uže v francoskem odgovoru omenjala taka enketa.

Dopisi.

Iz Ribnice, 18. januarja. (Izv. dopis.) Z velikim veseljem pozdravljali smo shod slovenskih rodoljubov iz Kranjske, Štajerske in Koroške v Ljubljani, da se posvetojuje, kje ustanoviti po raznih pokrajinah posojilnice, da bi se tako pomagalo ne le onemu kmetu, kateri išče kredita, marveč tudi onemu, kateri ima denar, katerega bi rad vložil — varno vložil. Tedaj uže prepričani smo bili o živi potrebi posojilnic, a to prepričanje naše je danes še trdnjše, danes uvidevamo še posebno potrebo takega zavoda. Zakaj? Slednji žalostni dogodek v Ljubljani, izneverjenje po eskomptne družbe ravnatelj Zenariji, pokazalo je posebno potrebo, da se tu pri nas ustanovi zavod, kjer bi se mogel varno shraniti denar. Iz kočevskega okraja imelo je namreč več imovitih mož precejšnje svote pri eskomptni družbi v Ljubljani shranjene, katere se morda ne bodo po polnem dobile več nazaj. Da bi bili mi imeli domačo posojilnico, vložili bi bili ti možje denar v domačo posojilnico, denar bi bil varno naložen in zraven bi bil vsak vlagatelj še neposredno podpiral ubožnejšega svojega soseda.

Ne bodem nadalje navajal raznih razlogov, iz katerih bi bila ustanovitev posojilnice važna in potrebna; tudi ne bodem svetoval, ali naj se ustanovi v Ribnici ali v Velikih Laščah — ustanovi naj se, kmetovalcu bode mnogo pomagano in hvaležen bode.

Torej rojaki, katerim v istini bije srce za blagor, povzdigo in prospeh kmetijstva, zjedinite se, požurite se, dokler je še čas, delajte na ustanovitev posojilnice!

Razne vesti.

— (Potres.) Kralj Alfonz, ki je obiskal, kakor smo uže poročali, vsled potresa ponesrečene kraje, imel je sam priložnost, občutiti potres. Ko je namreč pretečeni ponedeljek v Alhami v nekem kopališču prenočeval ter se zjutraj s postelje vzdignil, se je zemlja močno stresla, vender ni bil nikdo poškodovan. Alhama je skoro po polnem razdejana. Od 1700 hiš razrušenih je 1247, a 415 je tako poškodovanih, da bodo zdaj pa zdaj razpale.

izmed njih ta ali oni kraj, zlasti minister notranjih zadev. Mašo Vrbica je ob enem minister za stavbe ter nadzoruje zgradbo novih cest.

Za kneževu palačo stoji tradicionalni brst, pod katerim opravljajo črnogorski knezi vrhovne sodnijske posle. Knez Nikola spolnuje to dolžnost obilokrat, ker se zadovolijo Črnogorci le redko kdaj s sodbami senatovimi.

K poslopjem v Cetinjah, ki so še vredna, da se omenijo, spada jetnišnica; jetniki hodijo prosto okolo ter se uporabljajo po dnevi pri raznih zgradbah. Nobenemu jetniku ne pride na mar ubežati. Po obsodbi oglašajo se navadno sodniji sami. Razen nadzornika ni v tej hiši niti čuvajev niti drugih uradnikov.

Solidno zgrajena vojaška bolnica, magazin za smodnik, poštni in telegrafski urad so razen gori omenjenih jedino državna poslopja.

Od večjih zasebnih poslopij — prosi se pa pod izrazom v večjih, omejiti pojem v najskrajnejšo mejo — bi bile omeniti še hiše vojvod Matanoviča in Vrbice.

(Dalje prihodnjič.)

Izkopali so dosedaj 315 mrtvih, 156 oseb je teško, a 324 lahko poškodovanih. Dne 12. t. m. je še 176 ljudi ležalo pokopanih pod razvalinami. V ponedeljek ob 8. uri zjutraj odjahal je kralj navzlic slabemu in mrzlemu vremenu v Arenas del Rey, kjer so ga z velikim navdušenjem sprejeli. Tam obiskal je župnika, kateri, dasi sam ranjen, je izkopal ljudi izpod razvalin. Kralj delil je tukaj osebno darila med nesrečneže, in ravno tako tudi v Agron, Goyeni, Padulu in Dorcalu. Vrnil se je v torek zvečer v Granado. V razrušeni Al-banuelas ni mogel, ker je nek potok tako narasel, da ni bilo mogoče čezenj. V gorovji, ki se vleče ob meji med provincijami Malaga in Granada, čutijo se v jedno mer potresi. Pastirji, ki so tam prebivali, pobegnili so preplašeni. Dne 13. t. m. se je hudo zemlja tresla tudi v mestu Canillas de Aceituno. Poškodovanih je bilo več oseb.

— (Napad v železniškem vozu.) Nek rusk častnik pripoveduje sledeči dogodek: I. Krakowski, agent necega žitnega trgovca iz Königsberga, stopil je na postaji Vodjanaja na železnico, hoteč podati se v Petrograd. Čisto nepričakovano približa se mu nek gospod, se mu prijazno pokloni ter ga povabi, da naj stopi z njim v voz druge vrste. Ko se Krakowski res tja poda, vglada v vozu šest oseb, ki so ležale po klopek ter spale. Tudi on se vleže, a ne da bi spal; cela stvar se mu je temveč jela sumna zdeti in sklenil je, da ne bode stisnil očesa. Imel je precejšnjo svoto denarja seboj. Naenkrat vstopi konduktér ter zbudi speče, kateri na noge planejo ter se čez Krakowskega vržejo. Krakowski, ki je zelo močan človek, branil se je prav dobro in uže se mu je bilo posrečilo stopiti iz voza na desko, a tedaj napnejo roparji vznova svoje moči, ga potegnejo nazaj, vržejo na tla ter mu z ruto zamaše usta. Eden roparjev vsede se nanj in uže se je bilo bati, da bode omagal. Vender se mu posreči izmuzniti eno nogo, s kojo je sunil v okno, da se je razbilo. Ker se je vlak ravno ta trenutek na neki staciji vstavil, začela je žandarmerija hrup ter hitela gledat, kaj da se v vozu godi. A roparji bili so premedeni. Trdili so namreč, da je Krakowski žepni tat, kojega so ravno pri poskusu izvršiti zločinsko dejanje, zalotili ter ga vsled tega prijeli, na kar je žandarmerija tega pridržala, a roparje pustila, da so se dalje odpeljali. Vender se je stvar kmalu zjasnila, kajti ni bilo težko dokazati, da je Krakowski pošten mož. Drugi dan pripeljali so ga v Charkow, kjer se je o celem dogodku zapisnik napravil.

— (S strupom) hotela se je maščevati neka še mlada deklica, ki je služila pri nekem železniškem uradniku v Berlinu. Domača hči jo je namreč zaradi nerednostij večkrat oštevala, na kar je ta sklenila znebiti se mlade in stroge zapovedovalke. Namešala je zategadelji nekolikrat fosforja v jedi, ki so bile za njo pripravljene. Ker je hčeri vsled tega vselej, kader je jela, postalo slabo, začeli so vender nekaj sumiti in dali so po zdravniku jedi preiskati, kateri je tudi brez težave fosfor konstatiral. Hudodelko so prijeli in ona je brez ovinkov in hladnokrvno obstala dejanje. Sklepa se, da je tudi uže prej delala enake poskuse.

— (Otroška morilka.) Dne 13. t. m. zaprli so v Edinburghu mlado, lepo in bogato vdovo. Prej ta večer še bila je pri njej plesna veselica, pri kateri je bilo zbrano najodličnejše prebivalstvo tega mesta. Nekaj dni poprej porodila je bila lepa vdova otroka in ga z lastno roko zadavila. Našli so ubogo žrtev v posteljici z zelenim atlasom prekrito. Pri policiji delala se je krasna a brezsrčna vdova blazno, kar je pa ne bo odtegnilo zasluženi kazni.

— (Velikansko drevo.) Korespondent nekoga v San Francisku izhajajočega lista opisuje hlod, ki so ga ondi razpostavili na ogled, in sicer pravi o njem: Hlod je 14 črveljev dolg in meri v obsegu 80 črveljev. Odrezali so ga od nekega 243 črveljev visokega drevesa, ki je raslo v provinciji Tulase, kakih 75 milj proč od Vizalije. Hlod ni odrezan precej pri korenini, ampak kakih 12 črveljev višje. Izdolbli so ga takó, da je lesú še za 3 črvelje na debelo ob straneh. Za prevažanje posameznih delov orjaškega drevesa potrebovalo se je 63 konj. Omenjeni hlod reprezentuje primeroma kakih 800 sežnjev drv. Ko so ga po-

stavili, šlo je v izdolbljeno votlino lahko 200 ljudi. Na jedno stran postavili so v votlino oder in na oder klavir, in sedaj se vsak dan notri zabavajo. Starost drevesa se ceni na 4840 let.

— (Število slušateljev na avstrijskih univerzah.) Letos ima dunajsko vseučilišče toliko slušateljev, kakor do sedaj še nikdar, od kar je bilo ustanovljeno. Dosedaj je vpisanih 5421 slušatelj, a to število bo vsled poznejših inskripcij gotovo naraslo na 5700. V lanskem zimskem semestru znašalo je število slušateljev 5221. Da se je število teh za toliko pomnožilo, pripisuje se zlasti temu, ker se je novo vseučiliščno poslopje odprlo. Na posamezne fakultete razdeli se slušatelji tako-le: juridična fakulteta šteje 1703 rednih, 278 izvanrednih slušateljev, za nekoliko manj nego lani. Temu nasproti pa se je število medicincev pomnožilo, kajti vpisanih jih je 2455, in sicer 2291 rednih in 164 izvanrednih, med tem, ko jih je bilo lani vse skup le 2013. Na filozofični fakulteti je 509 rednih, 245 izvanrednih in na teološki 196 rednih in 35 izvanrednih slušateljev. Tudi na zadnjih dveh fakultetah se je njih število od lani pomnožilo. Vseučilišče v Gradcu šteje 1110, v Inomostu 740, nemško v Pragi 1447, a česko 1757, v Krakovem 918, v Levovu 986 in v Černovicah 267 slušateljev. Skupaj obiskuje tedaj navedene univerze 12648 slušateljev.

Domače stvari.

— (Dnevni red mestnega odbora javni seji,) katera bode v četrtek 22. januarija t. l. ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1.) Naznanila prvosedstva. 2.) Poročilo združenega finančnega in personalnega odseka o uredbi poslovanja in plačil mestnih zdravnikov. 3.) Finančnega odseka poročilo o proračunu mestne glavne klavnice in mestnega posojila ljubljanskega za leto 1885. 4.) Šolskega odseka poročilo a) o prošnji Leopolda Belárja, ravnatelja druge mestne ljudske šole, zaradi funkcijske doklade; b) o dopisu c. kr. deželne vlade glede nemške šole v Ljubljani; c) o letnem poročilu o ljubljanskih mestnih šolah. 5.) Samostalni predlogi odbornika gospoda Ivana Hribarja, a) da se prosi skupno ministerstvo in obe zbornici državnega zbora za izdajanje zakona o zgradbi novega poslopja za poštne in brzojavne urade; b) da se ustanovi mestno otročje zavetišče. Potem bode tajna seja.

— (Državnih uradnikov uniforma) se bode koncem tega leta nekoliko spremenila, tako na pr. državni uradniki ne bodo več pri galouniformi nosili belih hlač, marveč hlače jednake barve, kakor telovnik.

— („Literarno-zabavni klub“) ima danes zvečer ob 8. uri izreden „jour-fixe“ v hotelu „pri Maliči“.

— („Kmetška posojilnica ljubljanske okolice“) v Ljubljani imela bode dne 25. januarija 1885 ob 10. uri zjutraj v društveni pisarni na Marije Terezije cesti v Ljubljani tretji redni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1.) Nagovor ravnatelja; 2.) poročilo blagajnika; 3.) poročilo nadzorstvenega odbora; 4.) volitev ravnateljskega odbora, in sicer: a) ravnatelja; b) blagajnika; c) kontrolorja in d) dveh namestnikov; e) volitev treh članov v nadzorstveni odbor; 5.) predlogi društvenikov.

— (Umrli) je dne 18. t. m. gospod Blaž Ulčar, zlatomašnik in župnik v Velesovem. Hoteč iti na prižnico oznanjat vernikom nauke božje, zgrudil se je v zakristiji, in predno so ga mogli prenesti v njegovo stanovanje, izdihnil je dušo.

— (Občinske volitve.) Pri novi volitvi občinskega predstojništva v Kampiljih v kočevskem okraju bili so izvoljeni: Anton Hočevnar iz Kampilj županom; Janez Adamič in Anton Mostar, tudi iz Kampilj, pa občinskima svetovalcema. — Pri volitvi občinskega predstojništva v Gradcu v črnomeljskem okraju pa so bili izvoljeni: županom Anton Novak iz Gradaca, a občinskima svetovalcema Janez Stipanič iz Gradaca in Martin Plut iz Vranovič.

— (Sneg) podrl je vsled svoje teže, kakor se nam poroča iz kamniškega okraja, v Špitaliču hlev barona Apfaltrerna in v Motniku kočo Martina Skrbica, ne da bi se bila zraven tega še kaka druga nesreča prigodila.

— (Huda burja) razsajala je včeraj po Trstu.

— (S Trebiža) se z dne 17. t. m. poroča: Pred osmimi dnevi imeli smo nenavadno mrzlo — 22° C.; na ta mrz je pal sneg. Snega leži tukaj 123 centimetrov debelo, na Predilu pa ga je celó 2 metra debelo. Vse moštvo tukaj garnizujučega lovskega polka št. 27 moralo je odkidavati sneg s kolodvora; vlaki od vseh strani imeli so zamudo.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Trst, 21. januarija. Cesarica došla je srečno v Miramare.

Berolin, 21. januarija. Cesar Viljem, kateri je predvčeranjim vsled prehlajenja obolel, imel je dobro noč. Nevarnosti ni nobene.

Valparaiso, 21. januarija. (Reuterjevo poročilo.) V soboto hoteli so predsednika usmrtiti s peklenkim strojem. Poskus se je ponesrečil.

Rim, 20. januarija. Vsled plazov se je v občinah Chiomonte in Exilles ponesrečilo več ljudi, zasutih je več hiš; v Sfaronu se je ponesrečilo 15 ljudi.

Port-Saïd, 20. januarija. Vsled huje burje se je voznja po sueškem prekopu ustavila. Vse ladije so na varnem.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 21. januarija.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld. 82.85
„ „ „ „ srebren	83.70
Zlata renta	106. —
5% avstr. renta	98.25
Delnice narodne banke	863. —
Kreditne delnice	298.90
London 10 lir sterling	123.75
20 frankovec	9.78
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	60.35

Uradni glasnik

z dne 20. januarija.

Eks. javne dražbe: V Kostanjevici zemljišče Mice Frankovičeve iz Prekop (45 gld.) dne 4. febr. — V Metliki premično blago Jur. Humljana iz Bojanje Vasi (20 gld.) dne 7. febr. — V Idriji zemljišče Fr. Tončičeve iz Črnege Vrha (1130 gld.) dne 3. febr. — V Zatičini zemljišče Ant. Hauptmanna iz Št. Vida (2130 gld.) dne 12. febr. — V Ložu zemljišče Jan. Keržiča iz Iške Vasi (50 gld.) dne 7. febr. — V Kočevju zemljišče Jan. Handlerja iz Slovenske Vasi (48 gld.) dne 4. febr.; — zemljišče Mat. Prabuse iz Gorice (350 gld.) dne 4. febr.; — posestvo Mat. in Marije Zurl iz Vasi (857 gld.) dne 4. febr.; — pol. zemljišča Neže Mihelčič iz Banjaloke (400 gld.) dne 11. febr.

Tujci.

Dne 19. januarija.

Pri Maliči: Kellermann in Schlesinger, trgovca, z Dunaja. — Berta, trgovec, iz Gradca. Pri Slonu: pl. Sokol, c. kr. polkovnik; Künzler, fabrikant, in Lebouritsch, usnjar, z Dunaja. — Brlekovič, učitelj, iz Peščenice. — Cukjati, trgovec, iz Št. Gottharda.

Umrli so:

V civilni bolnici:

Dne 19. januarija. Marija Mohar, gostinja, 79 l., občna vodenica.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
30. jan.	7. zjutraj	741.16	—17.4	szpd. sl.	js.	
	2. pop.	737.72	—6.6	svzh. sl.	obl.	0.00
	9. zvečer	737.38	—4.2	vzh. sr.	„	

Salicilna ustna voda

in (108) 15—7

salicilni zobni prašek

pripravljen od G. Piccolija, lekarja „pri angelji“, Ljubljana, Dunajska cesta.

Vsakdanja vporaba ohrani zobe zdrave, zobno meso okrepi ter obvaruje vseh zobnih in ustnih bolezni in vratobola.

Steklenica salicilne ustne vode 40 kr.; škatulja salicilnega zobnega praška 30 kr.

V našem založništvu je izšlo:

Odkritje Amerike.

Predelal H. Majar.

Trlje deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupaj vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list „Ljubljanski Zvon“:

„Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode za tegadel hvaležen franciškanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Te dni je prišla na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: „Odkritje Amerike.“ Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnana oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razven Ciglar-Tomšičeve „Sreče v nesreči“ ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo „Odkritje Amerike.“ Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in solskih knjižnicah.“

Dobiva se pri

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani.

V založništvu našem je ravnokar izšla na svetlo knjiga:

Šaljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik, učitelj.

12 pol v 8°. Mehko vezana stane 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg knjigotržnica v Ljubljani.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1 : 75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigarna v Ljubljani.